

TEZA:

Radca prawny, działając jako profesjonalny pełnomocnik, nie może stanowić jedynie bezwolnego narzędzia w rękach swojego zleceniodawcy. Nie jest do pogodzenia z zasadami zawodu zaufania publicznego bezkrytyczne i bezrefleksyjne wykonywanie woli swojego klienta.

Radca prawny powinien w oparciu o wiedzę prawniczą i doświadczenie zawodowe zająć odpowiedniego stanowiska względem oczekiwań i żądań kierowanych wobec niego przez klienta.

WO-50/23**ORZECZENIE**

z dnia 1 czerwca 2023 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: **S WSD Rafał Rybnik - sprawozdawca**

Członkowie: **S WSD Katarzyna Broclawik**

S WSD Krzysztof Buczek

Protokolant: Barbara Sarnowska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Waclawa Góreckiego

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2023 roku na rozprawie sprawy radcy prawnego R.A. nr wpisu (...),

obwinionego o to, że będąc radcą prawnym Okręgowej Izby Radców Prawnych, w okresie od 12 lutego 2020 roku do 20 kwietnia 2021 roku, działając jako pełnomocnik W.S. na podstawie udzielonego pełnomocnictwa z dnia 30 stycznia 2020 roku:

1. wykonywał bez należytej staranności i z narażeniem dobra Klienta czynności na podstawie udzielonego pełnomocnictwa w zakresie dochodzenia w imieniu W.S. od J.S. i D. F.-S., zapłaty kwoty 65 000,00 zł, w ramach których to czynności radca prawny R.A. złożył w dniu 23 marca 2020 roku do Sądu Rejonowego wnioski o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu Repertorium A nr 1781/2014 sporządzonemu w dniu 12 sierpnia 2014 roku w Kancelarii Notarialnej (...) Notariusze Spółka Cywilna przy (...), zawierającemu oświadczenie J.S. i D. F.-S. o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1

pkt 5 kodeksu postępowania cywilnego do kwoty 1 500 000,00 złotych, a w dalszej kolejności na podstawie nieprawomocnego postanowienia Sądu z dnia 16 kwietnia 2020 roku w sprawie sygn. akt I Co 54/20 o nadaniu klauzuli wykonalności ww. aktowi notarialnemu zgodnie ze złożonym wnioskiem, w dniu 29 lipca 2020 roku złożył do Komornika Sądowego w (...) wniosek o wszczęcie egzekucji, prowadzonej przez Komornika pod sygn. akt Km 941/20, która następnie została umorzona postanowieniem Komornika z dnia 02 lutego 2021 roku wobec skutecznego zaskarżenia przez J. S. i D. F.-S. postanowienia w sprawie nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, pomimo, iż w chwili składania wniosku o nadanie wykonalności aktowi notarialnemu radca prawny R.A. powinien mieć i miał tego świadomość, że nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi uzyskanie tytułu wykonawczego zgodnie z treścią składanego wniosku i następnie prowadzenie egzekucji na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego, przez co W. S. w wyniku podjęcia powyższych działań przez radcę prawnego R.A. poniosła szkodę w łącznej kwocie nie mniejszej niż 7 251,98 zł, obejmującej koszty procesu i koszty egzekucyjne, którymi została obciążona w ww. postępowaniach, na którą składają się: 50,00 zł opłaty sądowej uiszczonej przez nią przy składaniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, koszty procesu w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 407,00 zł, wynikające z postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 08 stycznia 2021 roku w sprawie sygn. akt I Cz 30/20, którymi W. S. została obciążona wobec skutecznego zaskarżenia przez J.S. i D. F.-S. postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 16 kwietnia 2020 roku w sprawie sygn. akt I Co 54/20 oraz koszty postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 941/20 w kwocie 6 794,98 zł, którymi Komornik w całości obciążył W. S. jako wierzyciela wobec umorzenia egzekucji postanowieniem z dnia 2 lutego 2021 roku, przez co dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 8 w związku z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku,

2. nie udzielał Klientowi informacji o przebiegu sprawy i podejmowanych czynnościach w sprawie oraz ryzykach procesowych w sprawie opisanej w punkcie 1, przez co dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 8 w związku z art. 12 ust. 1 i art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku,

na skutek odwołania wniesionego przez obrońcę obwinionego radcy prawnego R.A. od orzeczenia OSD OIRP z dnia 23 maja 2022, sygn. akt: D 23/22

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;
2. zasądza od obwinionego kwotę 2 000,00 (słownie: dwa tysiące) złotych na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 26.08.2020 r. D.F.-S. złożyła zawiadomienie w przedmiocie czynności podejmowanych przez radcę prawnego R.A. („**Obwiniony**”) i radcę prawnego M. K. w 2020 roku, związanych z dochodzeniem od D. F.-S. i J. S. na rzecz W.S.(„**Pokrzywdzona**”) kwoty 65 000,00 zł związanej z rozliczeniami z tytułu zwrotu pożyczki w ramach przekazania przedsiębiorstwa (...) w sierpniu 2014 r. W zawiadomieniu wskazano na nieprawidłowe działania Obwinionego związane z nadużywaniem aktu notarialnego zawierającego klauzulę o poddaniu się rygorowi egzekucji, który został podpisany przez zawiadamiającą D. F.-S. i jej męża J. S. w 2014 roku wraz z dokumentami o przejęciu przedsiębiorstwa (...) od Pokrzywdzonej i przyjęciu odpowiedzialności za zobowiązania przedsiębiorstwa. Na podstawie tego aktu Obwiniony dochodził w imieniu Pokrzywdzonej rozliczenia z tytułu zwrotu pożyczki udzielonej jej przez J. S., w kwocie 65 000,00 zł, jako zobowiązania związanego z przedsiębiorstwem, choć jak twierdziła zawiadamiająca, nigdy takiej pożyczki nie było ujawnionej w dokumentach firmowych.

W dniu 30.11.2020 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP wydał postanowienie o wszczęciu dochodzenia w zakresie dotyczącym prowadzenia bez należytej staranności i z narażeniem dobra Klienta-Pokrzywdzonej czynności w zakresie wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu. W ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadniał postawienie Obwinionemu w dniu 13.12.2021 r. zarzutu dotyczącego wykonywania w okresie od dnia 12.02. 2020 r. do dnia 20.04.2021 r. w

charakterze pełnomocnika Pokrzywdzonej na podstawie udzielonego pełnomocnictwa z dnia 30.01.2020 r. bez należytej staranności i z narażeniem dobra Klienta, czynności na podstawie udzielonego pełnomocnictwa w zakresie dochodzenia w jej imieniu od J.S. i D. F.-S., zapłaty kwoty 65 000,00 zł oraz zarzut nieudzielania Klientowi informacji o przebiegu sprawy i podejmowanych czynnościach w sprawie oraz ryzykach procesowych w tej sprawie. W toku postępowania Zastępca Rzecznika ustalił, że w związku z zakresem wykonywanych czynności, ewentualne zarzuty należałoby postawić wyłącznie Obwinionemu. W związku z powyższym, w dniu 07.03.2022 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP wniósł do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP („OSD”) wniosek o ukaranie Obwinionego, o to że będąc radcą prawnym Okręgowej Izby Radców Prawnych, w okresie od 12.02.2020 r. do 20.04.2021 r., działając jako pełnomocnik Pokrzywdzonej na podstawie udzielonego pełnomocnictwa z dnia 30.01.2020 r.:

1. wykonywał bez należytej staranności i z narażeniem dobra Klienta czynności na podstawie udzielonego pełnomocnictwa w zakresie dochodzenia w imieniu Pokrzywdzonej od J.S. i D. F.-S., zapłaty kwoty 65 000,00 zł, w ramach których to czynności radca prawny Obwiniony złożył w dniu 23.03.2020 r. do Sądu Rejonowego wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu Repertorium A nr 1781/2014 sporządzonemu w dniu 12.08.2014 r. w Kancelarii Notarialnej (...) Notariusze Spółka Cywilna przy (...), zawierającym oświadczenie J.S. i D. F.-S. o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty 1 500 000,00 zł, a w dalszej kolejności na podstawie nieprawomocnego postanowienia Sądu z dnia 16.04.2020 r. w sprawie o sygn. akt I Co 54/20 o nadaniu klauzuli wykonalności ww. aktowi notarialnemu zgodnie ze złożonym wnioskiem, w dniu 29.07.2020 r. złożył do Komornika Sądowego w (...) wniosek o wszczęcie egzekucji, prowadzonej przez Komornika pod sygn. akt Km 941/20, która następnie została umorzona postanowieniem Komornika z dnia 02.02.2021 r. wobec skutecznego zaskarżenia przez J.S.i D. F.-S. postanowienia w sprawie nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, pomimo, iż w chwili składania wniosku o nadanie wykonalności aktowi notarialnemu Obwiniony powinien mieć i miał tego świadomość, że nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi uzyskanie tytułu wykonawczego zgodnie z treścią składanego wniosku i następnie prowadzenie egzekucji na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego, przez co Pokrzywdzona w wyniku podjęcia powyższych działań przez Obwinionego poniosła szkodę w łącznej kwocie nie mniejszej niż 7 251,98 zł, obejmującej koszty procesu i koszty egzekucyjne, którymi została obciążona w ww. postępowaniach, na którą składają się: 50,00 zł opłaty sądowej uiszczonej przez nią przy składaniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, koszty procesu w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 407,00 zł, wynikające z postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 08.01.2021 r. w sprawie o sygn. akt I Cz 30/20, którymi Pokrzywdzona została obciążona wobec skutecznego zaskarżenia przez J. S. i D. F. S. postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 16.04.2020 r. w sprawie o sygn. akt I Co 54/20 oraz koszty postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 941/20 w kwocie 6 794,98 zł, którymi

Komornik w całości obciążył Pokrzywdzoną wobec umorzenia egzekucji postanowieniem z dnia 02.02.2021 r.

– przez co dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych („ustawa o radcach prawnych”) w związku z art. 6 i art. 8 w zw. z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego („KERP”).

2. nie udzielał Klientowi (Pokrzywdzonej) informacji o przebiegu sprawy i podejmowanych czynnościach w sprawie oraz ryzykach procesowych w sprawie opisanej w pkt 1,

– przez co dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 8 w zw. z art. 12 ust. 1 i art 44 ust. 1 KERP.

W toku postępowania OSD po wysłuchaniu wyjaśnień przez Obwinionego oraz przesłuchaniu Pokrzywdzonej i świadków wskazanych we wniosku o ukaranie oraz w piśmie obrońcy obwinionego: J. K.-G., D. F.-S., M.K. oraz J. S. ustalił następujący stan faktyczny. Przedsiębiorstwo (...) prowadzone było do śmierci przez H.S., który był mężem Pokrzywdzonej oraz ojcem J. S. i J. S. Po śmierci H. S. przedsiębiorstwo formalnie prowadziła Pokrzywdzona pod firmą (...) W S. Na mocy pełnomocnictwa ogólnego faktyczny zarząd przedsiębiorstwem sprawował jednak syn Pokrzywdzonej – J. S. z pomocą żony D. F.-S. Przedsiębiorstwo było wówczas poważnie zadłużone. W celu uregulowania zaistniałej sytuacji zostały podjęte negocjacje celem przejęcia przedsiębiorstwa przez syna Pokrzywdzonej. Wskutek prowadzonych negocjacji w dniu 12.08.2014 r. strony zawarły szereg umów regulujących ich sytuację. J. S. i D.F.-S. w trybie art. 519 § 2 pkt 2 k.c. przejęli dług Pokrzywdzonej, zobowiązując się do spłaty zobowiązań powstałych w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa, wymagalnych na dzień zawarcia umowy oraz zobowiązań, które powstały lub powstaną, w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa do dnia 31.08.2014 r. włącznie. Jednocześnie celem zabezpieczenia roszczenia złożyli pokrzywdzonej oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 kodeksu postępowania cywilnego do kwoty 1 500 000,00 zł w formie aktu notarialnego z dnia 12.08.2014 r. Repertorium A nr 1781/2014. Ponadto przejmujący zobowiązali się solidarnie do dokonania na rzecz Pokrzywdzonej corocznej darowizny w kwocie stanowiącej równowartość 10,00 % rocznego zysku netto jaki osiągnie przedmiotowe przedsiębiorstwo lub spółka, w której udziały zostaną objęte w zamian za wkład niepieniężny w postaci ww. przedsiębiorstwa, płatnej corocznie do dnia 30 czerwca następnego roku. Dodatkowo zawarto umowę renty w formie aktu notarialnego Repertorium A nr 1777/2014 sporządzonego w dniu 12.08.2014 r., w ramach której J. S. ustanowił na rzecz Pokrzywdzonej dożywotnią, nieodpłatną rentę w wysokości 10 000,00 zł miesięcznie, płatną przelewem na rachunek bankowy wskazany przez Pokrzywdzoną do 10 dnia każdego miesiąca, począwszy od sierpnia 2014 roku, w stosunku do której J.S. złożył również oświadczenie o poddaniu się rygorowi egzekucji z art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. W związku z przejęciem przedsiębiorstwa D.F.-S. wraz z J. S. założyli spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą: (...) sp. z o.o., w ramach której kontynuowali działalność przedsiębiorstwa. Pokrzywdzona zaś zakończyła działalność gospodarczą i wykreśliła ją z ewidencji. W dniu

09.11.2016 roku została wszczęta kontrola podatkowa przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) wobec Pokrzywdzonej w zakresie sprawdzenia prawidłowości rozliczeń w podatku od towarów i usług za okres od dnia 01.01.2014 r. do dnia 31.08.2020 r. Decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z dnia 14.03.2019 r. nr (...) ustanowiono zabezpieczenie kwot stanowiących zobowiązania podatkowe w podatku od towarów i usług wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 279 234,00 zł związanych z działalnością (...) na przysługującej Pokrzywdzonej dożywotniej nieodpłatnej rencie ustanowionej przez J. S. Pokrzywdzona znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, co skłoniło ją do podjęcia kroków celem odzyskania kwoty spłaconej na rzecz córki pożyczki. W dniu 30.01.2020 r. Pokrzywdzona udzieliła obwinionemu pełnomocnictwa celem dochodzenia zwrotu kwoty 65 000,00 zł od J.S. i D. F.-S. z tytułu spłaty pożyczki udzielonej w dniu 27.07.2009 r. przez J. S. Według twierdzeń Pokrzywdzonej pożyczka została udzielona w celu wsparcia przedsiębiorstwa pozostającego w trudnej sytuacji finansowej. Kwota ta została przelana przez J. S. na prywatny rachunek bankowy Pokrzywdzonej w 2 transzach, pierwsza na kwotę 40 000,00 zł w dniu 30.07.2009 r. oraz druga w kwocie 4 000,00 zł w dniu 31.03.2010 r. Pokrzywdzona w dniu 30.07.2009 r. dokonała dyspozycji przelewu w kwocie 44 000,00 zł na rachunek bankowy (...). Termin zwrotu pożyczki ustalono w umowie na dzień 31.12.2014 r. Pożyczka była spłacana ratalnie, przy czym każda wpłata została pokwitowana pisemnie przez J. S. Spłata nastąpiła z opóźnieniem, wobec czego powstały odsetki w wysokości 23 900,00 zł jednakże strony umowy ustaliły, że Pokrzywdzona będzie obowiązana do spłaty mniejszej kwoty tj. 21 000,00 zł ww. pożyczka nie była zewidencjonowana w księgach przedsiębiorstwa. Sprawę Pokrzywdzonej obsługiwała z Obwinionym radca prawny M. K. Na spotkania do kancelarii Obwinionego Pokrzywdzona przyjeżdżała wraz z córką. Obwiniony ocenił, że sprawa dochodzenia roszczeń związanych z pożyczką jest prosta, istnieje możliwość zaspokojenia ich przy wykorzystaniu oświadczenia o poddaniu się egzekucji zamiast wnikania się w długotrwały proces.

W dniu 12.02.2020 r. Obwiniony skierował w imieniu Pokrzywdzonej pisemne wezwanie do zapłaty kwoty 65 000,00 zł do D. F.-S. i J.S. Pismem z dnia 23.03.2020 r. obwiniony skierował w imieniu Pokrzywdzonej wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu sporządzonemu w dniu 12.08.2014 r. przez notariusz A. T.— K. z Kancelarii Notarialnej przy (...), rep. A nr 1781/2014 do kwoty 1 500 000,00 zł. W międzyczasie radca prawny J. K.-G. podejmowała próby kontaktu z Obwinionym, celem ustalenie podstawy roszczeń zawartych w wezwaniu. Postanowieniem o sygn. I Co 54/20 z dnia 16.04.2020 r. Sąd Rejonowy nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu. Pismem z dnia 29.07.2020 r. obwiniony skierował wniosek do Komornika Sądowego przy SR o wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych w kwocie 65 000,00 zł. W dniu 18.08.2020 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło zażalenie dłużników na postanowienie Sądu Rejonowego w sprawie nadania klauzuli wykonalności. Pismem z dnia 14.12.2020 r. Obwiniony w imieniu Pokrzywdzonej skierował odpowiedź na zażalenie. Postanowieniem z dnia 08.01.2021 roku (sygn. I Cz 30/20) Sąd Okręgowy dokonał zmiany postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 16.04.2020 r. i oddalił

wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, obciążając kosztami Pokrzywdzoną w kwocie 407,00 zł. W międzyczasie D.F.-S. i J.S. wnieśli powództwo przeciwegzekucyjne. Postanowieniem z dnia 02.11.2020 roku Sąd Rejonowy sygn. I C 629/20 udzielił zabezpieczenia ich roszczeniu poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie przeciwegzekucyjne zostało ostatecznie umorzone, a postanowieniem z dnia 20.04.2021 r. (sygn. IX Cz 132/21) zmieniającym postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 22.02.2021 r. (sygn. I C 629/20) Sąd Okręgowy zdecydował o nieobciążaniu powodów kosztami na rzecz pozwanej. Komornik Sądowy przy SR postanowieniem z dnia 02.02.2021 r. ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 6 794,98 złotych i obciążył nimi Pokrzywdzoną. OSD ustalił, że Obwiniony wcześniej co najmniej raz wykorzystał akt notarialny z dnia 12.08.2014 r., rep. A nr 1781/2014, w celu uzyskania zaspokojenia należności jego Kancelarii związanych z obsługą transakcji zbycia przedsiębiorstwa (...) przez Pokrzywdzoną. W toku instancji klauzula wykonalności nadana ww. aktowi notarialnemu została uchylona, a pokrzywdzona pokryła koszty postępowania.

OSD na podstawie ustalonego stanu faktycznego – w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy – uznał Obwinionego za winnego naruszenia obowiązku rzetelnego, lojalnego i starannego wykonywania zawodu i podejmowania czynności w interesie klienta w zakresie czynu zarzucanego w punkcie nr I wniosku o ukaranie dotyczącego dochodzenia kwoty 65 000,00 zł związanej z dokonaną przez Obwinioną spłatą pożyczki udzielonej przez J. S. przy wykorzystaniu aktu notarialnego zawierającego oświadczenia o poddaniu się egzekucji. W ocenie OSD zgromadzony materiał dowodowy nie dał natomiast podstaw, aby uznać Obwinionego za winnego drugiego zarzucanego wnioskiem o ukarania czynu, tj. naruszenia obowiązku lojalnego, rzetelnego i pełnego informowanie klientki, pokrzywdzonej W. S., o przebiegu sprawy i jej wyniku, a w szczególności o skutkach podejmowanych czynności procesowych. Zdaniem OSD za rozstrzygnięciem o winie w zakresie czynu opisanego w pkt. I przemawia okoliczność, że klauzula wykonalności nadana aktowi notarialnemu postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 16.04.2020 r. (sygn. I Co 54/20), została uchylona postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 08.01.2021 r. (sygn. I Cz 30/20) wskutek błędu formalnego polegającego na niedochowaniu przez wnioskodawcę, czyli Pokrzywdzoną reprezentowaną przez Obwinionego, wymogów formalnych wniosku o klauzulę wykonalności wynikających z art. 786 § 1 k.p.c. OSD wskazał, że naruszenie zasad wykonywania zawodu można przypisać Obwinionemu z tego powodu, że stwierdzona w ramach sądowej kontroli instancyjnej wadliwość klauzuli wykonalności wynikała z uchybienia o charakterze *stricte* formalnym, a nie ocennym, tzn. z braku załączenia do wniosku o nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu dokumentów w przepisanej formie, których przedłożenie stanowiło równocześnie postawiony wprost w przepisie proceduralnym warunek uzyskania takiej klauzuli.

Zdaniem OSD Obwiniony, znając kontekst całego stanu faktycznego, tj. wiedząc o konflikcie pomiędzy Pokrzywdzoną, a J. S. i D. F.-S., powinien był spodziewać się, że w przypadku

wszczęcia egzekucji, podejmą oni stosowną obronę, która będzie mogła doprowadzić do upadku uzyskanej klauzuli wykonalności, jak i w konsekwencji do upadku prowadzonej w oparciu o taki tytuł wykonawczy egzekucji ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami po stronie Pokrzywdzonej.

Obrońca Obwinionego pismem z dnia 30.09.2023 r. odwołał się od powyższego orzeczenia zaskarżając je w części i zarzucając mu, na zasadzie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt 3 k.p.k., **błąd w ustaleniach faktycznych, który mógł mieć wpływ na treść tego wyroku**, będący następstwem poczynienia dowolnej oceny dowodów, a polegający na niezasadnym uznaniu, że materiał dowodowy w niniejszej sprawie pozwala na uznanie winy Obwinionego, podczas gdy prawidłowa ocena tego materiału w postaci wyjaśnień Obwinionego, zeznań Pokrzywdzonej, J. S. i M. K. oraz dokumentów związanych z pożyczką udzieloną w dniu 27.08.2009 r. do firmy (...), wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w sprawie I Co 54/20 prowadzi do wniosku, że Obwiniony jako pełnomocnik Pokrzywdzonej nie wykonywał zlecenia bez należytej staranności i z narażeniem dobra klienta, a tym samym nie popełnił przypisanego mu przez przewinienia dyscyplinarnego opisanego w punkcie I zaskarżonego orzeczenia i na podstawie art. 427 § 1 i 437 § 2 k.p.k. wniósł o zmianę orzeczenia w zaskarżonej jego części poprzez uniewinnienie Obwinionego, względnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając powyższe wskazał, że Obwiniony został ukarany za to, że w oparciu o niekwestionowany przez strony i wzajemnie uzgodniony w dniu 12.08.2014 r. akt notarialny z oświadczeniem J.S. i D. F.-S. o poddaniu się egzekucji, złożył wniosek o nadanie mu klauzuli wykonalności w związku z pożyczką, jakiej udzieliła Pokrzywdzonej jej córka J. S. w dniu 27.07.2009 r., a która przeznaczona była na potrzeby (...), a następnie po wydaniu przez Sąd nieprawomocnego postanowienia o wydaniu tejże klauzuli, po upływie 3 miesięcy złożył do komornika wniosek o wszczęcie egzekucji, co też nastąpiło. Skarżący nie podzielił zdania OSD, że w momencie składania wniosku Obwiniony powinien mieć świadomość, że nie dysponuje dokumentami uzasadniającym uzyskanie tytułu wykonawczego, a tym bardziej prowadzenie egzekucji, a także że Obwiniony jako pełnomocnik Pokrzywdzonej podejmował działania bez należytej staranności i z narażeniem dobra klienta. Nadto uznał przypisanie Obwinionemu za opisane powyżej działania przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i 8 w zw. z art. 12 ust. 1 KERP za nieporozumienie i krytycznie ocenił uzasadnienie OSD w kontekście art. 424 k.p.k. Zdaniem skarżącego Obwiniony miał prawo złożyć wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu zawierającemu oświadczenie o poddaniu się egzekucji, co wynikało z wyrazu woli Pokrzywdzonej pozostającej bez źródła dochodu i nie stanowiło działania bez należytej staranności i z narażeniem dobra klienta, a odbywało się jedynie w granicach takiego ryzyka, w jakim funkcjonują wszyscy reprezentujący klientów radcy prawni i adwokaci – że sprawa może być wygrana bądź przegrana. Obwiniony miał bowiem działać w interesie klientki i miał prawo, a wręcz obowiązek złożenia takiego wniosku. Co za tym idzie, w ocenie

skarżącego prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna prowadzić do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie radca Obwiniony postąpił zgodnie z zasadami sztuki prawniczej i w interesie swojej klientki (Pokrzywdzonej), w granicach ryzyka, jakie związane jest z realizowaniem pełnomocnictwa, nie zaś, jak uznał OSD, bez należytej staranności i z narażeniem jej dobra.

Po rozpoznaniu sprawy w dniu 01.06.2023 r. na skutek odwołania obrońcy Obwinionego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych Nr 86/1X/2015 z dnia 20.03.2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, obciążył obwinionego kwotą 2 000,00 zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych W Warszawie tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie odwołanie Obwinionego, jakkolwiek związane i treściwe, nie zasługiwało na uwzględnienie. Cały ciężar zarzutu został położony na zakwestionowaniu ustaleń faktycznych dokonanych przez OSD (zarzut błędu w ustaleniach faktycznych), którego to zarzutu Sąd nie podziela. Na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. *Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia.* Wskazać zatem należy, że mimo sygnalizowanych przez obrońcę Obwinionego w uzasadnieniu odwołania nieprawidłowości na tle art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i 8 w zw. z art. 12 ust. 1 KERP oraz art. 424 k.p.k., Sąd nie znalazł podstaw do rozpoznania odwołania w tym kontekście, a ponieważ nie stwierdził z urzędu zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 439 § 1 k.p.k., zobowiązany był do rozpoznania odwołania w granicach postawionego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Zdaniem Sądu – jak okazało się niekoniecznie odmiennie od twierdzeń odwołującego – zebrany w sprawie materiał dowodowy, wystarczający do uznania winy Obwinionego, posłużył do prawidłowego ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego. Odnosząc się do samego zarzutu, Sąd doszedł do przekonania, że nie sposób odnaleźć w nim wskazania na czym, zdaniem odwołującego, polegał błąd w popełnionym przez OSD procesie ustalenia faktów. Zdaniem Sądu jawi się on natomiast wyłącznie jako, nawet nie tyle wskazanie jak według skarżącego wyglądał prawdziwy przebieg zdarzeń i jak powinien zostać ustalony stan faktyczny przedmiotowej sprawy przez Sąd *meriti* (co stanowi najczęstszy błąd popełniany przy formułowaniu tego typu zarzutów), ale wyraz dezaprobaty co do błędnej oceny materiału dowodowego przez OSD w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Skarżący dał wielokrotnie powód do takiego odczytania zarzutu, a zawiera się on chociażby w zawartym w treści uzasadnienia zdaniu *Prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna prowadzić do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie radca prawny (...) postąpił zgodnie z zasadami sztuki prawniczej i w interesie swojej klientki.* Znamiennym przede wszystkim jest to, że

odwołujący wprost wskazał, że **Sąd niewątpliwie rzetelnie i wiernie odtworzył stan faktyczny** (dosłowny cytat z treści uzasadnienia odwołania), obalając tym samym skonstruowany przez siebie zarzut. Umiejscawiając powyższe w strukturze podstaw zarzutów wynikającej z treści przepisu art. 438 k.p.k. na którą składają się: 1) obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu; 1a) obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w pkt 1, chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu; 2) obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia; 3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia; 4) rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłuszne zastosowanie albo niezastosowanie środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka, należy stwierdzić, że chcąc wytknąć podniesione uchybienia, skarżący winien był postawić przede wszystkim, w pierwszej kolejności zarzut obrazy przepisów postępowania (oraz względnie zarzut obrazy przepisów prawa materialnego) i dalej ewentualny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Odwołujący intuicyjnie sam wyczuwa taką konieczność, bowiem w treści zarzutu wskazał wyraźnie, że zarzucany przez niego błąd miał stanowić następstwo poczynienia swobodnej oceny dowodów.

W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że błąd w ustaleniach faktycznych może odnosić się tylko do tych ustaleń faktycznych, na podstawie których sąd wydaje orzeczenie, zatem dotyczą kwestii odpowiedzialności oskarżonego za zarzucane przestępstwo. Same ustalenia faktyczne dotyczące odpowiedzialności karnej odbywają się zatem na dwóch płaszczyznach – sprawstwa i przypisania przestępstwa (tu deliktu dyscyplinarnego). Rozumiany w ten sposób błąd w ustaleniach faktycznych może mieć dwie postacie – tzw. błędu „braku” albo błędu „dowolności” i w obu przypadkach to uchybienie dotyczy sytuacji, gdy prawidłowo ujawniono dowody stanowiące podstawę orzeczenia, a także dokonano prawidłowej ich oceny. Innymi słowy zarzut błędu w ustaleniach faktycznych byłby właściwy dla sytuacji, w której można stwierdzić, że doszło do nieustalenia określonego faktu, który wynika z dowodu (błąd „braku”) lub gdy w ustaleniach faktycznych został wskazany fakt, który nie wynika z przywołanego dowodu, albo gdy z przywołanego dowodu wynika określony fakt, ale został on w ustaleniach faktycznych zniekształcony (błąd „dowolności”) (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 438.).

OSD przyznał, iż dał wiarę dokumentom dopuszczonym jako dowód w sprawie, nie znajdując uzasadnionych podstaw do ich kwestionowania i uznał, że okoliczności przedstawione przez strony i przez świadków nie budzą zasadniczych wątpliwości, a różnice w zeznaniach dotyczą ocenę zdarzeń i motywacji osób biorących w nich udział, a nie samych faktów. OSD przyjął zatem, że w ramach przeprowadzonego w sprawie postępowania zostały zbadane wszystkie okoliczności warunkujące prawidłową ocenę przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej Obwinionego. Sąd podziela zdanie OSD w tym zakresie.

Zdaniem Sądu to, co skarżący ujął jako niezasadne uznanie, że materiał dowodowy w niniejszej sprawie pozwala na uznanie winy Obwinionego, podczas gdy prawidłowa ocena tego materiału w postaci wyjaśnień Obwinionego, zeznań Pokrzywdzonej, J. S. i M.K. oraz dokumentów związanych z pożyczką udzieloną w dniu 27.07.2009 r., wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w sprawie I Co 54/20 prowadzą do wniosku, że Obwiniony jako pełnomocnik Pokrzywdzonej nie wykonywał zlecenia bez należytej staranności i z narażeniem dobra klienta, a tym samym nie popełnił przypisanego mu przewinienia dyscyplinarnego, nie mieści się w tak ujętym rozumieniu instytucji błędu w ustaleniach faktycznych. Próbę przeforsowania swojego stanowiska w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, w warunkach uznania rzetelnego i wiernego odtworzenia stanu faktycznego przez OSD, należy uznać natomiast za całkowicie błędną. Już tylko ta okoliczność była w zasadzie wystarczająca do uznania odwołania za oczywiście bezzasadne i niezaskługujące na uwzględnienie.

Końcowo i niezależnie od powyższego, godzi się zauważyć, że radca prawny, działając jako profesjonalny pełnomocnik, nie może stanowić jedynie bezwolnego narzędzia w rękach swojego zleceniodawcy. Zagadnienie to było przedmiotem rozstrzygnięć wielu orzeczeń sądów dyscyplinarnych. *Nie jest do pogodzenia z zasadami takiego zawodu [zawodu zaufania publicznego] bezkrytyczne i bezrefleksyjne wykonywanie woli swojego klienta* (orzeczenie WSD z dnia 07.09.2022 r., sygn. akt WO-82/22). Dysproporcja między klientem, a jego pełnomocnikiem, mająca źródło w przewadze tego drugiego, wynikającej ze stosownej wiedzy prawniczej i doświadczenia, powinna u radcy prawnego powodować zajęcie odpowiedniego stanowiska względem oczekiwań i żądań kierowanych wobec niego przez klienta. Słusznie zatem stwierdził OSD, że Obwiniony powinien mieć i miał tego świadomość, że nie dysponuje dokumentami uzasadniającymi uzyskanie tytułu wykonawczego zgodnie z treścią składanego wniosku i następnie prowadzenie egzekucji na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego. Sąd podziela taką argumentację Sądu *meriti* i przyjmuje ją za własną.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania dyscyplinarnego Sąd orzekł na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych, w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/IX/2015 w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, ustalając wysokość kosztów na kwotę 2 000,00 zł i z uwagi na utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku obciążył nimi w całości Obwinionego.